

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

24 januari 2008

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van de heren Luk Van Nieuwenhuysen en Joris Van Hauthem
en de dames An Michiels en Gerda Van Steenberge –**

**betreffende de oprichting van een fonds tot ondersteuning
van handelszaken uit de Vlaamse Rand die hun naam vernederlandsen**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
uitgebracht door mevrouw Greet Van Linter**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Gerda Van Steenberge.

Vaste leden:

de heer Erik Arckens, de dames An Michiels, Greet Van Linter, de heer Luk Van Nieuwenhuysen, mevrouw Gerda Van Steenberge;

de heren Paul Delva, Luc Van den Brande, Eric Van Rompuy;

de heer Sven Gatz, mevrouw Dominique Guns, de heer Francis Vermeiren;

de heer Dirk De Cock, de dames Else De Wachter, Elke Roex.

Plaatsvervangers:

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heren Herman De Reuse, Stefaan Sintobin, Erik Tack, Joris Van Hauthem;

mevrouw Cathy Berx, de heren Ludwig Caluwé, Tom Dehaene, Jan Laurys;

de heren Marc Cordeel, Herman Schueremans, Bob Verstraete;

de heren Flor Koninckx, Marcel Logist, mevrouw Anissa Tamsamani.

Toegevoegde leden:

de heer Mark Demesmaeker;

de heer Eloi Glorieux;

de heer Christian Van Eyken.

Zie:

1347 (2007-2008)

– Nr. 1: Voorstel van resolutie

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand besprak het voorstel van resolutie van de heren Luk Van Nieuwenhuysen en Joris Van Hauthem en de dames An Michiels en Gerda Van Steenberge betreffende de oprichting van een fonds tot ondersteuning van handelszaken uit de Vlaamse Rand die hun naam vernederlandsen (*Par. St. VI. Parl. 2007-08, nr. 1347/1*) op donderdag 17 januari 2008.

I. TOELICHTING DOOR DE HEER LUK VAN NIEUWENHUYSEN, INDIENER

De evolutie van het taalgebruik hangt af van verschillende elementen. Het straatbeeld is een van die elementen die niet zo gemakkelijk te beïnvloeden zijn. Over het belang van het Nederlandstalige karakter van het straatbeeld in de Vlaamse Rand is er al vaker gesproken in deze commissie. Het straatbeeld moet duidelijk maken dat de gemeenten in de Vlaamse Rand behoren tot het Vlaams Gewest en niet tot het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Dat is nu niet altijd duidelijk, zeker niet in de faciliteitengemeenten. Heel wat inwoners of bezoekers beseffen niet eens dat ze in Vlaanderen vertoeven. Ze handelen daar dan ook naar.

Ook buiten de faciliteitengemeenten is het niet altijd zichtbaar dat men zich in Vlaanderen bevindt. Een van de meest schrijnende voorbeelden die het lid persoonlijk kent, is het gehucht Jezus-Eik in Overijse. De meeste handelszaken manifesteren zich in het beste geval als tweetalig Frans-Nederlands.

Het straatbeeld in dorpen en gemeenten wordt in belangrijke mate bepaald door uithangborden van handelszaken en reclameborden. Dat heeft invloed op inwijkelingen die daardoor minder geneigd zijn het Nederlandstalige karakter van de regio te respecteren. De Vlaamse overheid staat hier redelijk machteloos tegenover. De taalwetgeving is alleen van toepassing op het taalgebruik van de overheid. Daarbuiten is er weinig ruimte om regelgeving op te leggen. In Québec gaat de taalwetgeving veel verder. Daar is de privésector ook onderworpen aan taalwetgeving. In België maakt de Grondwet dit onmogelijk. Voor het versterken van het Nederlandstalig karakter van de Vlaamse Rand is dat nefast. Nogtans is dat een van de doelstellingen van deze Vlaamse Regering.

De mogelijkheden voor de vernederlandsing van het straatbeeld zijn zeer beperkt. Door de besluiten van professor Veny te aanvaarden, en de studie van professor Boes naar de papiermand te verwijzen, heeft de Vlaamse Regering haar mogelijkheden danig ingeperkt.

Sommige lokale besturen hebben zelf initiatieven genomen. Zo keurde de stad Halle in 2004 een Vlaams Manifest goed met richtlijnen en aanbevelingen die de stad zichzelf oplegt, maar ook aan verenigingen enzovoort. Daardoor wordt er onder meer toegezien op het Nederlandstalige karakter van uithangborden en lichtreclames van handelszaken. Er wordt een beroep gedaan op de actieve medewerking van handelaars, middenstanders en distributiecentra enzovoort om de officiële taal te eerbiedigen.

Andere Vlaams-Brabantse gemeenten plannen een dergelijk initiatief. De indiener wijst er op dat telkens vooral nieuwkomers aangespoord worden om de aanbevelingen toe te passen. In Halle bijvoorbeeld zouden bestaande zaken niet aangeschreven worden omdat ze al lang onder een anderstalige naam bekend zijn en een naamsverandering ruimere financiële gevolgen zou hebben.

Vermits de overheid niets kan opleggen, moet ze zich richten op aanmoediging. De indieners denken in dit verband aan een financiële tegemoetkoming (subsidie of aanmoedigingspremie) van de Vlaamse overheid ter compensatie van gemaakte kosten aan handelaars uit de negentien gemeenten van de Vlaamse Rand die bereid zijn om de naam van hun zaak te vernederlandsen. Met dit voorstel van resolutie verzoeken de indieners de Vlaamse Regering een initiatief in die zin te nemen. Dit is absoluut niet het ultieme middel voor de vernederlandsing van het straatbeeld maar het is een poging om daadwerkelijk invulling te geven aan dit punt van het regeerakkoord waar Vlaams Belang volledig achter staat en waarrond nog maar weinig gebeurd is.

Een fonds lijkt de indieners het meest geschikte instrument om handelaars en zakenmensen aan te moedigen om over te gaan tot de vernederlandsing van de naam van hun zaak. Het is een bescheiden bijdrage tot de vernederlandsing van het straatbeeld. Het zal ook niet leiden tot een stormloop van handelaars die de naam van hun zaak willen vernederlandsen. De budgettaire impact zal dus gering zijn. Vlaams Belang heeft de indruk dat de Vlaamse Regering verlegen zit om goede initiatieven in de Vlaamse Rand wat dit beleidsaspect betreft. De fractie zou deze boodschap graag meegeven.

II. BESPREKING

De heer *Sven Gatz* heeft namens zijn fractie twijfels bij de doelmatigheid van het initiatief, en wel om twee redenen. Het voorstel, een soort aanmoedigingsfonds, is niet in juridische contradictie met de grondwettelijke taalvrijheid, maar het staat er wel mee op gespannen voet. De heer Gatz is de regelgeving in Québec genegen, maar hij is de mening toe-

gedaan dat die niet zomaar over te planten is naar de Vlaamse Rand. Daar geldt een andere rechtsorde en men voelt de oorbaarheid van overheidsingrijpen in het culturele en privéleven anders aan dan hier.

Het lid vindt het ook niet wenselijk. Als een zaak in Zaventem zichzelf ‘The Pub’ wil noemen of een ander ‘The Living’, dan is dat zo. Hij stelt het wat karikaturaal voor, maar hij denkt dat het initiatief een verstikkende sfeer teweeg kan brengen. Hij gelooft meer in het optreden van een actief gemeentebestuur, zoals bv. ook in Merchtem ten aanzien van marktkramers, waar men er in rechtstreeks contact met de neringdoeners op wijst dat men zich in een Nederlandstalig gebied bevindt. Zodra men een stap verder zet met eventuele juridische gevolgen, werkt het veeleer contraproductief, meent het lid. Dan komt men terecht bij de vereenzelviging van Vlaams met “het mag alleen in het Nederlands”. Als het Vlaamse imago zo slecht is in België, dan heeft dat daar ook mee te maken, oordeelt de heer Gatz.

De Open Vld-fractie zal het voorstel om bovengenoemde redenen niet steunen.

De heer *Mark Demesmaeker* acht het straatbeeld een heel belangrijk element. Spreker heeft sympathie voor het voorstel; het leidt tot een interessante gedachtewisseling. Het lid vindt dit echter een aangelegenheid die de lokale overheden ter harte moeten nemen, zoals bijvoorbeeld in Halle. Het gemeentebestuur staat zeer dicht bij de mensen, ze kennen ze vaak persoonlijk. Het Vlaams Manifest somt een aantal standpunten op. Het stadsbestuur engageert zich om het straatbeeld zoveel mogelijk Nederlandstalig te houden, terwijl ze eigenlijk niet over een wettelijk instrument beschikt. Er wordt een beroep gedaan op vrijwillige medewerking. Wie een nieuwe zaak opent, wordt gevraagd geen Franstalige of tweetalige naam te kiezen of publiciteit te voeren. Dat werkt verbazend goed. Omdat men in goede verstandhouding wil functioneren wordt het advies van het stadsbestuur ter harte genomen. Als er ‘overtredingen’ zijn van het Vlaams Manifest dan worden die zaakvoerders persoonlijk aangeschreven. Dat gebeurt gedeeltelijk door een ambtenaar die daarvoor aangewezen is. Men merkt dat dit effect heeft. Het lid is de overtuiging toegedaan dat men het best de lokale besturen aanmoedigt om op een dergelijke, vriendelijke maar kordate manier te werken. Er wordt duidelijk gemaakt dat men de stad Vlaams wil houden. Steeds meer andere gemeenten volgen dit voorbeeld. Het platform van de gemeenten in de Vlaamse Rand is het forum bij uitstek om dat beleid vorm te geven.

De indieners beweren dat de studie-Boes werd afgevoerd. De heer Mark Demesmaeker is het daar niet mee eens. Het Vlaams Parlement heeft op 9 mei

2007 een motie van aanbeveling goedgekeurd waarin de Vlaamse Regering gevraagd wordt alle juridische mogelijkheden te blijven onderzoeken om maatregelen te kunnen nemen.

Het voorstel heeft het ook uitsluitend over de taal van de benaming van de handelszaak. Belangrijk is ook de taal die gesproken wordt binnen in de handelszaak. Zo stelt men ook in Halle vast dat een uithangbord in het Nederlands opgesteld is, maar in de zaak zelf wordt er geen woord Nederlands gesproken. Dat is veel erger, vindt het lid. In het verleden heeft o.m. vzw de Rand en de provincie Vlaams-Brabant daar acties voor ondernomen. Dat zijn ook de geëigende instanties om dat te doen. Het zou nuttig zijn een overzicht te kunnen krijgen van alle initiatieven die deze zittingsperiode genomen werden. In het jaarverslag 2006 van de Taskforce Vlaamse Rand wordt verwezen naar brievencampagnes ten aanzien van handelaars en het streven naar betere coördinatie tussen de verschillende overheden. Het benieuwt het lid de resultaten van deze betere afstemming te kennen.

Het lid heeft al herhaalde malen ook de suggestie gedaan om samen met de grotere distributiebedrijven aan tafel te gaan zitten. De minister bevoegd voor de Vlaamse Rand zou best het initiatief nemen voor een soort convenant.

Mevrouw *Else De Wachter* sluit zich grotendeels aan bij de twee vorige sprekers. Belangrijk is het stimuleren van het gebruik van het Nederlands. Daarvoor worden al heel wat initiatieven genomen. Vzw de Rand is een belangrijke partner hierin, bijvoorbeeld met de brievencampagnes.

Het is overigens niet omdat een zaak een anderstalige naam heeft, dat er een andere taal gesproken wordt. Het gaat overigens niet over één andere taal. Er zijn in de buurt van het lid ook zaken met een Griekse naam, een Mexicaanse naam enzovoort. Daar zit vaak een betekenis achter. In die gevallen is het niet haalbaar hun naam te vernederlandsen, zeker als men al een bepaalde naambekendheid heeft.

Veel belangrijker is het verder bevorderen van het Nederlands via bepaalde acties. De vorige spreker verwees al naar het platform van gemeenten uit de Vlaamse Rand. Het is ook volgens mevrouw De Wachter de verantwoordelijkheid van het lokale niveau om het beleid uit te voeren. Collega Gatz wees er al op dat men moeilijk Engels klinkende namen kan verbieden. De sp.a-fractie zal evenmin het voorstel steunen.

De heer *Luk Van Nieuwenhuysen* is de laatste om te ontkennen dat er meer gedaan kan worden dan een aanmoedigingsfonds. Wat de vernederlandsing van

het straatbeeld betreft, heeft de Vlaamse Regering deze zittingsperiode weinig initiatief genomen. Het voorbeeld van Québec heeft de indiener aangehaald om te tonen dat men wat taalwetgeving betreft, veel verder kan gaan dan in Vlaanderen. Dit voorstel gaat daar echter niet van uit. Dit voorstel is absoluut zonder gevolgen. Alleen de zaken die ervoor opteren om hun naam te vernederlandsen, worden ondersteund. Het mag gerust gaan om een ludieke naam. Zo is er een privé-initiatief in Gent dat een prijs uitreikt voor de meest originele Nederlandstalige benaming. Waarom zou dat niet kunnen vanuit de Vlaamse Regering, vanuit een fonds, specifiek gericht op de Vlaamse Rand? Eigenlijk is het een toevoeging aan hetgeen bijvoorbeeld in Halle gebeurt, want daar gaat het blijkbaar enkel om de aanmoediging van startende zaken om het Nederlands te gebruiken.

De heer *Mark Demesmaeker* merkt op dat men de handelaars niet kan verplichten. Bovendien vergt een naamsverandering een enorme investering. Verworven naambekendheid is van groot belang. Daarom vraagt het stadsbestuur enkel de nieuwe zaken een Nederlandstalige naam te kiezen. Bestaande zaken wordt wel gevraagd uitsluitend het Nederlands te gebruiken in publiciteit en ze worden er op aangesproken.

Mevrouw *Vera Van der Borgh*t sluit zich aan bij de heer Demesmaeker die stelt dat het lokale niveau heel wat kan doen. In Aalst bijvoorbeeld wordt ter gelegenheid van de 11-juliviering een prijs uitgereikt aan handelszaken met de mooiste Nederlandstalige naam. Een subsidie geven vanuit het Vlaamse niveau, gaat voor de spreekster te ver.

Kan een handelszaak volgens het voorstel enkel een subsidie ontvangen als zijn Franstalige benaming verandert in een Nederlandstalige, vraagt de heer *Mark Demesmaeker*.

De heer *Luk Van Nieuwenhuysen* antwoordt dat de subsidie ook kan gaan naar een zaak met een anderstalige naam die zijn naam vernederlandst, maar in de praktijk zal het vooral om handelszaken met Franstalige benamingen gaan.

Een handelszaak die meteen voor een Nederlandstalige benaming kiest, kan de subsidie dus niet krijgen, besluit de heer *Mark Demesmaeker*.

III. STEMMING

Het voorstel van resolutie betreffende de oprichting van een fonds tot ondersteuning van handelszaken uit de Vlaamse Rand die hun naam vernederlandsen wordt verworpen met 7 stemmen tegen 4.

De verslaggever,

Greet
VAN LINTER

De voorzitter,

Gerda
VAN STEENBERGE